

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 337/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., S. V. 277, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05, postupom Krajského súdu v Prešove a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. o d m i e t a z dôvodu neprípustnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2009 doručená sťažnosť JUDr. O. M., S. V. 277 (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa

čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05, postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 74/05.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

„Na Okresnom súde v Kežmarku bola na mňa podaná dňa 17. 5. 2005 obžaloba pre trestný čin podľa § 215 ods. 1, 2 Tr. zák., platného a účinného do 31. 12. 2005. Trestné stíhanie bolo začaté dňa 17. 5. 2004 a... som sa nachádzal 23 mesiacov vo väzbe. Naposledy bolo pojednávanie dňa 16. 9. 2006, kedy som podal písomnú námietku zaujatosti voči predsedovi senátu, sudcom, ale aj všetkým sudcom OS Kežmarok a žiadal som, aby bola vec prikázaná na rozhodnutie Okresnému súdu v Liptovskom Mikuláši.

Od podania námietky... už uplynuli fakticky tri roky. Do dnešného dňa som neobdržal vo veci meritórne rozhodnutie Obžaloba bola podaná už pred štyri a pol rokom a celkove je už doba trestného stíhania bez vynesenia rozsudku čo len na Okresnom súde už vyše päť rokov.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05 porušené, prikázal okresnému súdu, krajskému súdu a najvyššiemu súdu, aby v tejto veci ďalej konali a rozhodli bez zbytočných prieťahov, a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov s poukazom na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05, ako aj postupom krajského súdu a najvyššieho súdu v predmetnom konaní okresného súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd opakovane vyslovil, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na

konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietáhmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdech v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že označené trestné konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 74/05, v ktorom má sťažovateľ postavenie obžalovaného, začalo 17. mája 2005 podaním obžaloby okresnému súdu. Sťažovateľ poukázal na to, že počnúc od posledného pojednávania vo veci konaného 16. septembra 2006, na ktorom sťažovateľ podal písomnú námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu a žiadosť o prikázanie veci Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, je okresný súd vo veci nečinný, resp. nečinný je aj krajský súd a najvyšší súd v tejto veci.

Sťažovateľ uviedol, že v namietanom trestnom konaní nepodal sťažnosť na priet'ahy v konaní podľa zákona o súdoch. Zároveň uviedol, že takúto sťažnosť nepodal „pre objektívne dôvody“, ktoré videl v tom, „že zo strany sudcov Okresného súdu v Kežmarku je označovaný v rozhodovaniach o námietkach zaujatosti a prikázaní veci inému súdu v rámci konaní vo veciach občianskoprávných ako kverulant... V situácii keď sudcovia uvádzajú nepravdu a robia zo mňa kverulanta, navyiac v pozícii obžalovaného, kde znalci o mne napísali, že som agresívny psychopat a kverulant, nemohol som a nemôžem v obave, že by to mohlo zhoršiť moje postavenie obžalovaného vo veci 1 T 74/05 podávať sťažnosti.“. V takto vymedzených dôvodoch videl sťažovateľ dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré podľa neho dostatočne odôvodňujú upustenie od splnenia podmienky vyčerpania opravných prostriedkov pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd sťažovateľom uvedené dôvody, pre ktoré v namietanom konaní nevyužil opravné prostriedky a nepodal sťažnosť na prietahy podľa zákona o súdoch, nevyhodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol ako neprípustnú so zreteľom na nesplnenie podmienky konania podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2009